

فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ
الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ

حقوق خصوصیت دول

مؤلفی

رسومات امامتی معاونی و مکتوبجیسی ، مکتب حقوق
شاهانه حقوق عمومیه و خصوصیت دول معلمی

اوریک اغاسی زاده

حسن سری

برنجی طبعی

در سعادت

محمد دین محمدی

۱۳۲۶

دولت لرایچون حقوق ووظائف حدوتنه باعث اولور ، که بوندن ده علم حقوق دول بحث ایدر .

فقط مناسبات دولیه یالکتر دولت دینیلن اشخاص معنویه بیننده جریان ایتمکله قالمز ؛ بواشخاص معنویه ایله کندیلرینیک اجزاء مرکبه سی اولان افراد ایله ده اولور . اکر بر دولت ایله اودولتک ملکی داخلنده کی افراد تبعه سی بیننده جاری مناسبات موضوع بحث اولورسه بونک صورت وکیفیت جریانی ایله حقوق عمومیۀ داخلیه اشتغال ایدر . بر دولت ایله اودولتک ملکنده ساکن اجانب ویا بردولت ایله اودولتک مالک اجنبیه یه کیدن واورالرده بولن ان تبعه سی آره سنده کی مناسباتدن بحث ایتک ایسه حقوق خصوصیه دوله عاندر .

افادات مبدوطه دن حقوق خصوصیه دولک درجه اهمیتی میدانه چیقار ؛ علی الخصوص ملکمزده بولن ان تبعه اجنبیه مقدراری نظره آلنیرسه بو علمک بزجه نه قدر مهم اولدینی آکلاشیلیر . قایتولاسیون دینیلن عهد عتیقه ایله ممالک عثمانیه ده متمکن تبعه اجنبیه یه وقتیله بخش اولنمش اولان و امتیازات اجنبیه نامیله معروف بولن ان معاملات استثنائییه یه علاوه اجنبیلر حقنده برده هیچ برعه ده ، هیچ بر مقاوله دولیه یه مستند اولمقسرین تأمین ایدیان برطاقم معاملات فوق العاده اشته هب بو حقوق خصوصیه دوله وقوفسزلق سیئه سی اوله رق میدانه کلشدر .

ملکتمزده بو علمک ایلك دفعه اوله رق تدریسنه جمله مؤسسات حضرت پادشاهیدن اولان مکتب حقوقده باشلامش

و تدریسی و وظیفه سی بو عاجزه احاله اولنمشیدی . اثر من
 او درس لرك طویلا نمنسندن میدانه کلمشدر . لسانمزده بو علمه
 دائر هنوز برشی تدوین اولنماش اولسی حسینله ، علی الخصوص
 بوکا عائد بولنان اصطلاحاتک مقابللرینی بولمق خصوصنده ،
 برچوق مشکیلاته دوچار اولدم . حالاده کتابک اوجہتی پک
 چوق نواقصی شاملدر . مع مافیہ لسانمزده بو موضوع ایچون
 یازیلان آثارک برنجیسی اولمق کبی برشرفی حائز اولسی قبول
 تامه یه مظهریتنه برضماندر .

ساده جه (حقوق خصوصیه دول) نامی ایله بوکون
 نشره موفق اولدینم شوائر ، مندرجاتنک سهولت ضبطی
 ایچون ، ابواب مختلفه یه تقسیم اولنمش ونهایتنه ده ملکمزده
 بولنان تبعه اجنیه نک بوکون کورمکده اولدقلری معاملاته دائر
 عهد عتیقه احکامی ایله سائرهدن باحت بر لاحقه علاوه
 ایدلمشدر .

کتابمز مکتب طلبه سنه مخصوص اولدینی ایچون بالطبع
 تفصیلاتدن عاری بر اثر مختصردر . محبان معارفک بو خصوصده کی
 حسن نیتیزی تأمل ایتملی ایله مظهر حسن قبوللری اولورسه
 صاحب اثر منتدار ایدلمش اولور . ومن اه التوفیق

پاشا باغچه سی — اغستوس ۱۳۲۴ اوریک اغاسی زاده

حسن مری

Handwritten text in Arabic script, likely a historical document or manuscript. The text is arranged in several lines, though the characters are somewhat faded and difficult to decipher. It appears to be a formal or official record.

Handwritten text in Arabic script, continuing the document. The lines are more distinct than in the first section, but still show signs of age and fading. The text seems to be a continuation of the same subject matter.

Handwritten text in Arabic script, possibly a concluding section or a separate entry. The handwriting is consistent with the rest of the page, and the text is arranged in a similar linear fashion.

Handwritten text in Arabic script, located at the bottom of the page. It may represent a signature, a date, or a final note related to the document's content.

مدخل

بر مملکتی که بر حکومتک امرینه تابع و بر نوع قانونک حمایه سنه
مودوع اشخاص یکدیگر بیه مناسبانده بولندینی کبی ، حا کیمته
مالک و دولت صورتنده متشکل هیأت اجتماعیه بیننده ده مناسبات
مدنیه و تجاریه و تقابل منافع بولنق و بوندن ده حقوق و وظائف
متقابله تولک و اختلاف تحصیل اتمک طبیعیدر . افرادک مناسباتیه
بوندن حاصل اولان اختلافات متبوعلری اولان دولتک قوانین
داخلیه سنه تابع ایسه ده ، دولتدر بیننده متکون اختلافات ،
بونلرک فوقنده ظاهر آبر قوه حاکمه نک فقدانندن دولایی ،
علی الا کثر حل اولنه من . بناء علیه ایکی دولت بیننده ظهور
ایدن اختلافک حتی ایچون تأثیری بالجمله دولتدر شامل اولوب
استقلال لرینه ختل کتیر میه جک وجهله جمله سنک مظهر قبولی
اوله بیله جک بر اساس عالمی آرامق ایجاب ایدر ، که اوده
حقوق دول Droit international در .

حقوق دول ایچون انکلیر مشاهیر ارباب تألیفندن بنام
Bentham انکلیرجه اوله رق ایلک دفعه International law
تعبیری قوللامش و بو تعبیر علی الخصوص ایتالیا ، انکلتره
و آمریکا ارباب علم حقوقجه قبول اولمش ایسه ده ، تعبیر

مذکورک لاتینجهسی اولان *Juris inter Gentes* ترکیبنی
 برنجی دفعه اوله رق استعمال ایدن ینه انکله تره علماسندن یهوغ
 Zouch در. المانیاده رومالیلرک *Jus gentium* ترکیلرینک
 ترجمهسی اولمق اوزره *Voelkerrecht* تعیری مستعملدر.
 فرانسزلر ایسه *Droit international* و *Droit des gens*
 تعیرلرینی بلاتفریق قوللانیورلر. فرانسزجه یه *Droit des gens*
 صورتنده ترجمه اولنه بیان رومالیلرک *Jus gentium* تعیرلری
 یریلر ایله اجنیلره شامل صرف حقوق خصوصیه دن عبارت
 ایدی: مثلا بیع *Jus gentium* دائره سنده ایدی؛ حالبوکه
 روما قانوننده یدرک اولادی اوزرنده جاری اولان قدرت
 ونفوذی حقوق مدنیه *Juris civilis* عدادنده اولوب، یالکز
 رومالیلر استفاده ایدرلردی. بناء علیه روماده *Jus gentium*
 حقوق داخلیه نک بر قسمی ایدی. زمانزده حقوق دول
 دیدیکمز شی ایسه « دولتلرک علی العاده تطبیق ایتدکری و حقوق
 طبیعیه نقطه نظرندن تدقیق و قبول ایلدکری قواعدک هیئت
 مجموعه سیدر. » (۱) شو حالده بو علمه *Jus gentium* ترجمهسی
 اولمق اوزره *Droit des gens* یعنی مقوم اقوام دعک هیچ
 موافق اولمز. بوندن دهها زیاده مناسب اولان *Droit*
international یعنی حقوق بین الملل تعیریدر. مع مافیله
 لسانزده مستعمل اولان مقوم دول تعیری جمله سندن استبدر.
 مناسبات دولیه یه حق وعدلک تأثیرینی تسلیم خصوصنده

Weiss, Traité élémentaire de droit inter- [۱]
 national privé مدخل، صحیفه ۴

عموم متحد اولیوب ، دولتلك حقدن زیادہ قوتہ رعایت
 ایتدکری وکندیلرینه مقتضای حقی قبول ایتدیرمک ایچون
 بونلرک فوقنده برقوت بولمندیفی مقام اعتراضده درمیان اولنیور.
 واقعا، امثال تاریخیه نظراً ، دولتله بیننده اختلاف ظهوره
 کلدکجه سلاحه صاریلهرق غالب اولان طرف مطالبنی طرف
 مغلوبه قبول ایتدیرمشدر، که حالا زمانمزدہ قواء کلیه عسکریه
 بولاندیرلمسی بولولتیقه نک دوامیدر . آنجق شایان دقتدرکه ،
 بویله قوتله حقه غلبه به چالشدینی حالده بیله ، ینه طرف غالب
 کندینک حقی اولدینی ادعا ایدیور ، یعنی هر حالده حقه
 رعایتدن کلیاً وارسته قالئمیور . — دولتلك فوقنده برقوت
 بولمندیفی بحثنه کلنجه ، بونی ادعا ایدنلر دیورلرکه . « بردولت
 دیگر ینک حقوقنه تجاوز ایلدیکی حالده دوچار تجاوز اولان
 دولت ایچون یاییله حق شی ، فوقلرنده حکمنی کندیلرینه قبول
 ایتدیره جک بر محکمه عالیه بولمندیفی ایچون ، کندی قوتنه
 مراجعتدن عبارتدر . افراد آره سنده وقوعه کلن اختلافات
 محاکم واسطه سیله حل اولنورسده ، بین الدولتحدث ایدن
 منازعات ایچون بویله بر شی یوقدر . بالفرض دولتله بیننده
 متکون دعاوی بی رؤیته مخصوص بر محکمه نک وجودی تصور
 اولنسه بیله ینه اوده مقرراتنی موقع اجرا به وضع ایتمک
 خصوصنده عاجزدر . « بوادعاده بولسانلر هو ایله قانونه ی
 بربرینه قارشدیوریورلر . حریت شخصیه سنه مالک ایکی شخص
 بربرده بولمندیفی حالده همه حال هو فکری ظاهر اولور :
 بونلرک هر بری قدرت فاطره نک کندینه بخش ایتدیکی قوای

مادیه و معنویه دن استفاده هغه مالک و دیکرینک بونوع حقوقه تجاوز ایتمک و وظیفه نسیمه مکلفدر . بناءً علیه ، کړک افراد بشر دن مرکب هیئتلرده ، کړک دولتلردن متشکل جمعیتلرده ، مطلقاً مور و وظیفه توأم اوله رق موجود بولنور . بونک ایچون مطلقاً قوه تشریحیه نک مداخله سینه لزوم یوقدر . قانون حقک شکل ظاهریسی ، کسوه انتظام پراسیدر ؛ فقط حقک او کسوه دن محرومیتی معدوم اولستنی ایجاب ایتمز . بعض ائم سالفهده حق تصرف قانونک تأییدسینه مظهر دکلدی ، مع مافیہ سارقلر اغیر جزادن وارسته قالمزدی . برده حقوق دولک مطلقاً قوه تأییدیه دن محرومیتی ادعاسی دوغری دکلدر . علم تاریخ بز مواخذ محق و منصف اولدیغندن ، دولتلر بونک دوچار مواخذه و تنقیدی اولماق ایچون حل اختلاف خصوصنده قواعد حقوقدن بستون تباعد ایتمک استمزلر . شو صوک زمانلرده زیاده اهمیت کسب ایلیان بیع الدول مهم اصولی ایسه قواء تأییدیه نک اک معتزلرننددر . حکم اصولنک تطبیقنده علاقهدار اولان دولتلر حکمک رأینی قبوله مجبور اولور و جو صورتله اختلافک حلنده قوته دککل ، حقه رعایت اولنور . بوجهله حل اختلاف اولندیغنک امثالی چوق اولوب ، اک مشهوری ۱۸۷۲ سنه سننده جنورهده اجتماع ایدن وآلاباما ایلیله مشغول اولان هیئت حکمیهدر . اخیراً روسیه امپراطوری ایکنجی نيقولانک تکلیفی اوزرینه لاهه شهرنده اجتماع ایدن صالح قونفرانسی بین الدول تکون ایده چک اختلافاتی صلحاً

تسویه چالش‌مق اوزره دائمی بر حکم هیئت تشکیله قرار
 ویرمشد. دیک اولور که حقوق دول، قواء تأییدی دن بستون
 محروم اولدیغدن و اولسه بیله قانون شکلنده مدون اولماتمی
 حقت معدوم اولمستی ایجاب ائمه جکندن، هر حالده موجوددره
 مناسبات دولیه تزیاید ایدوب بوکا متعلق بولسان قوانین
 احکامی ده متخالف بولدقجه، مناسبات مذکورده بی تعیین و
 قوانین بیننده کی فرقلری ازاله اتمک مابه الاشغال اولان،
 حقوق دولک لزوم و فائده سی تزیاید ایدر. مناسبات دولیه نیک
 کوندن کونه ترقیسی حسبیله هر دولتک دول سائر ایله تبعه سنک
 حقوقه رعایت ائتمی طبیعیدر. تبعه محلیه اجانب ایله اختلاطده
 بولمسه بالطبع هیچ براختلاف ظهور ائتمز و حقوق دول ده لزومسز
 اولور. واقعا زمنه قبل التاریخیه ذه افراد بشر همجنسی ایله اختلاطدن
 توقی ایدرک عادتاً حال انفرادده یشاغنه باشلامش سه ده، جناب
 حق انسانی مدنی بالطبع اوله رق خلق بیوردیغندن، حال انفراد
 و عزالت، افرادک بر آره یه طویلا نملریله، جمعیات بشره منقاب
 اولمش، و، فقط جمعیات سائر ایله مناسبات خاطره کلدیکنندن،
 اک اول مقوق دافلمیه (مقوق عمومی و مقوق مخصوصیه) ایله
 توغل اولمشد. هیأت اجتماعیه انسانیه نیک تکمیلی ایله اراضی،
 حکومت، قانون، عسکر تقرر ایدنجه هر بر هیئت سیاسییه
 امنیت و استقلالنی قومشورینه قارشنی مدافعه و وقوعه کلن
 تجاوزاتی منع ایله برابر تکرر وقوعه میدان ویرمامک اسبابی
 تمیه ائتمکی دوشونمش، و بوضورتله مقوقه دول رواج بولمغه
 باشلامشدر. انجق اقوام سالفه نزدنده حقوق دول ایکی هیئت

سیاسیه بیننده کی مناسبات حربیه دن عبارت اولوب ، بونلر عندنده مناسبات صلحیه همان مجهول دینه جک درجه ده واجنبیلر یک دون بر مرتبه ده ایدی . اقوام قدیمه نك اجانب حقیقه بسلدیکی حس عداوت تادین مبین اسلامک زمان ظهورینه قدر دوام ایتدی . دین اسلام ظهوریله برابر السانلرک حضور جناب باریده مساواتی و افراد بشرک درجه متساویه ده حائز حقوق اولدیغنی اعلان ایتسیله ، اون ایکی عصر صکره اوروپا حکما سنک تلقینه چالشدیغنی بر حقیقت عدلیه یی زمانمزدن تام اون اوچ عصر اقدم افکار اسلامیه ده تقریر ایلدی . بوصورتله ده اوروپاده اجانب داخل ممالک قبول اولنمز و یا خود بر چوق معاملات استثنائی غیر محقه ده دوچار ایدیلیر کن ، ممالک اسلامیه ده بونلر دائم شریعت غرانک تحت حمایه مخصوصه سنده بولندیلر . بوکون وسائط نقایه نك کثرتیله اختلاطده کی سهولت حسینیه هریره بر چوق تبعه اجنبیه طاغلمشدر . بونلرک حائز اولدقلری حقوقی ، بولندقلری محللرده دخی ، دول متبوعه لری حمایه اتمک مجبور اولدیغندن ، دول مذکور نك شو حق حمایه سیله ملکی داخلنده بولندقلری دولنک حق حکمرانیسنی تألیف اتمک بر مسئله مهمه در ، که حللی حقوق دوله عاندر .

برده بتون هیئت اجتماعی بشر وحدت سیاسییه تشکیل ایدوبده جمله سنک قوانین و منافی بر اولسه ایدی اختلاف قلمز و حقوق دولک اسباب وجودیه سنک اک مهمی اورقده دن قالمش بولنوردی . الحق بویله اولمدقن بشقه حتی بر چوق مملکتلرده مختلف اصول و احکام قانونیه مرعیدر . از جمله

المانیاده تجارت و اصول محاکمات قانونلری بتون ایمپراطورلق
 داخلنده جاری اولقله برابر ینه هیئت متحده بی تشکیل ایدن
 حکومتک قانونلری بشقه بشقه در . اوستریا قانون مدینسک
 بالمله احکامی مجارستان ، خروانتستان ، اسقلاوونیا ،
 و ترانسیلوانیاده جاری دکلدر . نفس انکلتره ایله اسقوجیا
 و مستملکات اکثری مختلف قانونلره تابعدر . شمالی آمریکا
 حکومت متحده سیله اسویجره حکومتندن هر برینک قوانین
 خصوصیه سی وارددر . لهستان ایله فنلانندیاده ، روسیه ممالکندن
 اولقله برابر ، قوانین مخصوصه جاریدر . بالفرض دولتدر
 کندی ملکری داخلنده وحدت قانونیه تأسیسنه موفق اولسه لر
 بیله ، حکومت مختلفه نك اختلاف منافع و عاداتی قانونلرینک
 اتحادینه امکان براتر . واقعا تابعیتک اکتساب و ضیاعی ایله
 تجارت بریه و بحر یه متعلق قوانین احکامک هر ملکده بر اولسی
 آرزو اولنه بیلیرسه ده ، بعض قانونلر وارددر که اقلیم و عاداتک
 و عائد اولدقلری قومک تشکلات سیاسی و اجتماعی سنک
 تأثیراتندن قور توله مز . شو حالده بونوع قانونلر ایچون هر یزه
 قابل تطبیق اوله بیله جک احکام آرامق عهت اولور . اشته
 قوانین احکامک بوجهله تخالفی بین الدول اختلافات حدوثنه
 سبب اولور ، که بواختلافاتک تزیادی و دیگر طرفدن دولتدرک
 موضوعات قانونیه سی بیننده کی فرقلر حسنیله ، حقوق و منافع
 دولیه بی تألیف ایتک چاره لرینی تحری ایله مشغول اولسی
 لازم کلن حقوق دولتک لزوم و اهمیتی ناقابل رد و انکار
 اولدینی میدانه چیقار .

از منہ سالفہ ذہ اخلاق و عاداتک و ممالک مختلفہ آرہ شدہ کی مسافاتک تاثیریلہ بین الاقوام مناسبات ہان مفقود کی ایدی۔ طبایع امدہ موجود اولان خشونت پیدرپی رہین زوال اولدیغہ مبنی ، اوللری یالکنز قاتولیق دولتہرہ حصر و تطبیق اولنمق استیلین حقوق دول قواعدی، وستفالہ معاہدہ سنک زمان عقدی اولان، ۱۶۴۸ تاریخندہ پروتستان حکومتانہ ششمیل ایدلمش فقط مع التأسف اوروپا لیلرجه دول اسلامیه نک بوندن استفادہ سی ، سلطنت سینیہ عثمانیہ نک اوروپا ہیئت دولیسسنہ تاریخ دخولی اولان، ۱۸۵۶ سنہ سندہ انجق ممکن اولہ بیلیمشدر۔ شوراسی کمال استغرابلہ شایان تذکاردرکہ روسیہ لی موسیو دومارتنس کبی ، بعض حقوق دول منتسبلری بوعلمی یالکنز اوروپا مدینتی قبول ایتمش اولان اقوامہ حصر ایلہ بونک خارجندہ قالان هیئات سیاسیہ بہ حقوق دول قواعدینک شمولنی حالا انکار ایتک استیورلر [۱]۔ برقسمی ایسہ اقوام موجودہ بی عیسوی وغیر عیسوی بہ بالتفریق ، حقوق دولدن استفادہ حقنک انجق اقوام عیسویہ عائد بولندیغنی ادعا ایدیورلر۔ حالبوکہ احکامی افراد انسانیه بہ عائد و جملہ سنہ شامل اولان ، علم حقوق کبی ، برعلم جلیل القدرک اقسامندن بولسان حقوق دول قواعدینک فوائدینی یالکنز اوروپائی ویا عیسویلرہ حصر ایدوب ، بوندن اوروپا ویا عیسویت خارجندہ یشایان دول واقوامی استننا ایتک جائز اولدینی شہہ سنز اولقلہ

de Martens, Traité de droit international, [۱]

برابر ، هر دولتک طرز حکومتی ده مدنیله لایق بر صورتده اولق وبو وجهله علم حقوق دولک فوآئندن استفاده حقی بحق ادعا ایده بیلیمک لازمدر . اوروپا دولترینک دول اسلامییه و حکومت سائرۀ شرقیه ایله یک اسکی زمانلردن بری معاهده عقد ایتدکری وبو معاهداتک صورت عقد وتنفیذده حقوق دول قواعدینی کوزتدکری درپیش ملاحظه اولنورسه تطبیقاتده قواعد مذکورہ احکامک اوروپالی ویا عیسوی اولیانلره شمولی ینه اوروپا دولترینک تحت اعتراف وتسلیمنده اولدینی کورولور . ذاتاً حقوق دولک اوروپالی ویا عیسوی اولیانلره شمول وتعلقنی انکار ایدنلر یک محدود اولوب ، حقوق دول علماسنک اک مشهورلرندن اولان پوفند ورف وبلونچلی کبی ، [۱] افاضل علما و، مونتسکیو [۲] کبی ، دقیقه سنجان حکما بونده اختلاف دار ومذهبک اصلاً تأثیری اولدینی واقوام وحشییه وارنجیه قدر بالجمله هیأت بشریۀ سیاسییه ایله اولان مناسباتده قواعد حقوق دوله رعایت هر دولت ایچون لازمه دن اولدینی بیان واثبات ایلمشردر ، که بو حقیقت زمانزده کوندن کونه تسایم اولنمقده واوروپا مشاهیر ارباب تألیفی میاننده بونک طرفدارلری بر طرفین چوزالمقده در .

دولت دینیلن هیأت سیاسییه نک یکدیگریله اولان مناسبتلرنده قواعد حقوق دوله رعایت ایتلری لزومی اکلاشلدینی بر صروده ، ایچلرندن بعضیسنک یولسز حرکاتی کورلدیکی حالده

[۱] صحیفه ۱۹۹، Bluntschli ; Droit international codifié,

Montesquieu, Esprit des lois [۲]

بونی دائره عقل و عدله ارجاع ایچون دول سائرته نک فعلیاته
 قالقشمیری ، تعبیر آخرله اودولتک امور داخلیه سنه مداخله
 ایتلمیری جائز اولوب اولیه جنی مسئله سی مؤلفلرجه موضوع
 موقع بحث و تدقیق اولمشدر . فی الواقع ازمئه قدیمه ده قدرت
 و مکننت صاحبی اولان هر دولت کندندن ضعیف اولانلری
 تضییق ایددرک هر برامل و آرزوسنی اجرا ایتدیرردی . یقین
 زمانلره قدر دولتلر شویکدیکنینک امور داخلیه سنه مداخله
 یولتیقه سنی بعضاً ترویج ایتمشلردر . مع مافیہ مداخله ، استقلال
 دول قاعده اساسیه سنه منافی اولدیغی ایچون ، حقوق دولجه
 قطعياً غیر جائزدر . حقوق دول یالکنز بین الدول جاری
 اولان مناسباته متعلق قواعدی احاطه ایدر . بو مناسبات
 قواعد حقوقیه و تعامل و عادات دولیه یه موافق اولدقجه
 و دولتلرک افعال و حرکاتی سائرلرینک حاکمیت و بقالرنجه موجب
 تهلیکه اولدقجه و یابر تعرض و تجاوز شکللی آلمدقجه ، هیچ بر
 دولتک امور داخلیه سنه مداخله اصلاً جائز اولیوب [۱] ،
 هر دولت امور و اداره داخلیه سنی استدیکی و منفعتنه موافق
 کوردیکی صورتده و فقط ملکنده ساکن اولان افرادک حقوق
 و حریتنه تعرض و تجاوز اولماق شرطیله تنظیم و ترتیبده کاملاً
 سربستدر . ذاتاً مداخله آنجق سائقه منفعتله وقوعه کله بیلیر ،
 منفعت ایسه حق تشکیل ایتمز . اکر مداخله برحقه مقرون
 اولسه ، تعبیر آخرله بر دولتک دیکر بر دولت امور داخلیه سنه

[۱] Weiss, Traité élémentaire de droit international

حق مداخله سی بولنسه ایدنی ، بوکا مقابله ده مداخله ایله
تسایجی قبول ایتمک وظیفه سی موجود اولمق لازم کلیردی .
حالبوکه هیچ بر دولت ایچون بویله بر وظیفه بولندیغنی تصویره
امکان یوقدر . چونکه هیچ بر دولت دیکر لرینک منافی
اغورنده کندی منافع خصوصیه سی قدا ایدرک ، اوکا کوره
خط حرکتی تعذیه مجبور اوله مز ؛ بویله بر مجبوریت استقلال
دول قاعده اساسیه سی اخلاص ایدر . واقعا منقعلرینی تأمین
واستحصال خصوصنده دولترک حق انکار اولنه مزسه ده ،
منافی اخلاص ایدیان دولت ایچون بوبابده مداخله دن بشقه
مراجعت ایدرک وسائط مفقود دکدر . [۱] فی الواقع حقوق
دول مؤلفری بیننده بویه دولتر ایچون حق مداخله نک
وجودینی ادعا ایدنلر بولنمشسه ده ، متأخرین علماء حقوق
میاندده بو فکرک مروجی همان قالمشدر . شمدی حقوق
دولک بر طرفدن دائره شمولنده کی وسعت تأیید و دیکر
جهدن یالکیز حیات خارجیة دوله اولان تأثیر و تعلق تسایم
اولمقده در .

مزاج و ماهیتی ایله کیفیت شمولنی بالاده ذکر ایتدیگمز
حقوق دولک منسابعی دولترک مقوق شریعه سی ایله تراضی
دول و اراء ارباب تألیفدر . دولترک حقوق شریعه سی
جمله سندن اولان مقوق عمومی Droit public ایله مالک اجنبیه
سفرانک صورت اعزامی ، سفراء اجنبیه نی قبول حقنک داخل

ملکده کیمه عائد اولدینی و معاهداتک تنظیم و تعاطیسیه صاح و حربک عقدینه کیمک صلاحیتدار بولندینی تعین اولنور .
 مفروق مخصوصه Droit privé بر ملکک داخلنده بولنان اجانبک حقوق ووظائف ایله بونلرک منسوب اولدقلمی قوانین مختلفه بیننده تحدت ایدن اختلافاتک صورت حلنی و اجانب حقدنه محاکم محلیه نک صلاحیتی ایله محاکم اجنبیه دن صادر اولان حکملرک درجه تأثیراتی تصریح ایدر . مفروق جزائییه Droit criminel ایسه قوانین جزائییه نک زمرلرده و کیملر حقدنه جاری اوله جفنی و مجرمین اجنبیه نک نه کبی خصوصاتده محاکم محلیه یه تابع بولنه جفنی توضیح ایلر . بوصولله دولتلرک حقوق تشریحیه سی منابع حقوق دولک مهملرندن معدود اولورسده ، محاکمن صادر اولان مقررات ، او حقوقک وضع ایتمش اولدینی قانونلرک تطبیقاتی حکمنده اولدینی کبی ، دولتلرک خط حرکتجه برامثال تشکیل ایتدیکندن ، مقررات مذکورده منابع حقوق دولک بوقسمنده بر موقع مهم اشغال ایدر .

حقوق ووظائف بختنده ، دولتلرده اشخاص عادیه کبی شخصیتلرینه مالکدرلر . بناء علیه اشخاص بیننده کی مناسبات حقوقیه علی الاکثر طرفینک ضمنی ویا علنی رضا و موافقتیه حصول بولدینی کبی ، اشخاص معنویه دن عبارت اولان دولتلر آرسنده مناسبات حقوقیه رضا و موافقتله حاصل اولور . بو موافقت یعنی تراضی دول ایسه یا علنی ویا ضمنی ؛ اکر موافقت دولیه احکام عهدیه یه مستند ایسه علنی ، واکر تعامل